Dosarul nr. 3-1404/2024
2-24028213-12-3-13032024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

18 februarie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chişinău (sediul Rîșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecător Irina Maxim
Grefier Cristina Cibotari

examinând în ședință de judecată publică, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Verdeș Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t:

Argumentele reclamantului

1. La data de 13 martie 2024 Verdeș Vasile a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS), prin care a solicitat:
   - anularea deciziei CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023 și deciziei CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă; și
   - obligarea pârâtului de a introduce stagiul de cotizare privind activitatea în colhoz și emiterea deciziei favorabile de stabilire a pensiei de funcționar public a lui Verdeș Vasile prin care să includă în stagiul total de cotizare perioada de activitate 30.07.1978 – 30.07.1979 și 17.02.1987-19.11.1987, cu recalcularea cuantumului pensiei începând cu 22.09.2023, cu toate majorările și indexările corespunzătoare.
2. În motivarea acțiunii a indicat că potrivit carnetului de muncă seria МОЛ nr. 0033429 și seria AA 0135475, deține un stagiu total de cotizare de peste 35 de ani, însă autoritatea a recunoscut doar 31 de ani și 3 luni, ceea ce consideră o apreciere eronată și incompletă a perioadelor sale de activitate.
3. A punctat că refuzul autorităților de a include integral stagiul de muncă în calculul pensiei este nelegal și neîntemeiat, iar solicitarea de prezentare a unor documente suplimentare, precum extrasul din contul personal al colhoznicului sau alte acte de la organele fiscale, este apreciată ca fiind excesivă și lipsită de temei juridic.

4. A menționat că în conformitate cu Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și Legea nr. 156/1998 privind pensiile de asigurări sociale, stagiul de cotizare cuprinde toate perioadele contributive, iar dovada acestuia se face inclusiv prin carnetul de muncă, documentele sale confirmând activitatea desfășurată.
5. A subliniat că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 412/2004 și legislației privind funcția publică, stagiul de cotizare realizat în serviciul public și anterior anului 1999 trebuie luat în considerare la stabilirea drepturilor de pensie, iar activitatea sa în colhoz și în alte perioade de muncă rezultă din înscrisurile oficiale și confirmările autorităților locale.
6. A reținut că, CNAS, în calitate de unic organ competent, avea obligația legală de a verifica și de a include toate perioadele de muncă dovedite, inclusiv cele înscrise în carnetele de muncă, iar nevalorificarea acestora reprezintă o aplicare eronată a legii.
7. A criticat concluzia autorității potrivit căreia nu ar fi fost confirmat statutul de membru de colhoz sau activitatea efectivă în această perioadă, susținând că această motivare este evazivă și contrazisă de înscrisurile oficiale și de confirmările eliberate de autoritățile locale. În acest sens, a făcut trimitere la carnetele de muncă și calculele din sistemul automatizat deținut de către CNAS privind perioadele contributive, precum și prin confirmarea Primăriei *****, raionul ***** nr. 51 din 24.01.2024, potrivit căreia se atestă că Verdeș Vasile în perioada anilor 1978-1987, a activat în calitate de colhoznic în colhozul „*****”, din s. *****, r-nul *****, venitul pentru perioada respectivă nu poate fi eliberat, deoarece documentele pe persoana respectivă în arhiva primăriei nu s-au păstrat, din cauza incendiului din 1994.
8. A explicat că pentru aceste motive apreciază ca fiind evazive și neîntemeiate, argumentele din răspunsul CNAS nr. 1057 din 12.02.2024 privind respingerea cererilor de stabilire a pensiei ca funcționar public și de a nu fi luate în considerare înscrierile din carnetul de muncă privind activitatea în colhoz, deoarece nu a fost confirmat statutul de membru de colhoz, cât și perioada de prestare efectivă a activității.
9. A menționat că potrivit principiilor Codului administrativ, actele administrative trebuie să fie motivate, legale și bazate pe o cercetare completă a stării de fapt, iar în cazul său nu ar fi fost respectate exigențele de motivare și examinare a probelor.
10. A invocat că dreptul la pensie este imprescriptibil și garantat de lege, iar refuzul autorităților de a recunoaște integral stagiul de cotizare îi încalcă drepturile prevăzute de legislația națională în materie de asigurări sociale și funcție publică.

Obiecțiile autorității pârâte:

11. Prin referința depusă, CNAS a solicitat respingerea acțiunii în contencios administrativ, pentru motivele de fapt și de drept indicate în aceasta (f.d. 50-52).
12. În acest sens a relevat că în urma examinării dosarului de pensionare, s-a constatat că la data de 25.09.2023 și ulterior la 30.11.2023 reclamantul a depus la CNAS două cereri pentru realizarea dreptului la pensie ca funcționar public.
13. A explicat că potrivit materialelor de control, s-a constatat că la 01.01.2017, reclamantul nu confirma un stagiu de cotizare necesar de 33 ani, din care motiv prin decizia CTAS ***** cererea s-a a fost respinsă.
14. A afirmat că în corespundere cu prevederile legale, la determinarea stagiului de cotizare, nu au fost luate în considerație înscrierile în carnetul de muncă privind activitatea în colhoz, deoarece nu a fost confirmat statutul de membru de colhoz, cât și perioada de prestare efectivă a activității.
15. A concluzionat că reieșind din aceste motive, pretențiile invocate de reclamant în cererea depusă sunt neîntemeiate, or la emiterea deciziei contestate s-a condus de prevederile legale în vigoare.

Argumentele părților în ședința de judecată

16. În ședința de judecată, reclamantul Verdeș Vasile și avocatul acestuia Cucu Dumitru, fiind legal citați despre locul, data și ora examinării cauzei, nu s-au prezentat și nu au comunicat instanței motivele neprezentării lor. Astfel, în temeiul art.218 lit.d) Cod Administrativ, instanța a dispus soluționarea acțiunii în lipsa acestora.
17. În ședința de judecată, reprezentatul autorității pârâte CNAS, dl Andrei Bulgaru a solicitat respingerea acțiunii, potrivit motivelor de fapt și de drept incluse în referința depusă.

Aprecierea instanței de judecată

18. Studiind înscrisurile anexate la actele cauzei și raportând circumstanțele de fapt și de drept invocate de părți la prevederile legale în domeniu, instanța de judecată apreciază cererea de chemare în judecată ca fiind admisibilă și întemeiată, pasibilă admiterii, din următoarele considerente:

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

19. Art. 10 alin. (1) din Codul administrativ:
„Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul

dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public."

20. Art. 120 alin.(1) din Codul administrativ:
"(1) Un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă: a) numele/denumirea autorității publice care a emis actul administrativ; b) numele colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ; c) numele destinatarului actului administrativ; d) data la care a fost emis actul administrativ; e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ); f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ; g) decizia cu privire la cheltuieli; h) informația cu privire la exercitarea căilor de atac; i) semnătura olografă/electronică a persoanei din cadrul autorității publice care a emis actul administrativ sau, după caz, semnătura electronica a autorității care a emis actul administrativ."

21. Art. 31 din Codul administrativ:
"Actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate."

22. Art. 118 din Codul administrativ:
"(1) Motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii. (2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc. (3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia. (4) Motivarea nu este obligatorie în cazul în care: a) autoritatea publică admite o petiție în totalitate fără ca prin decizia de soluționare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane; b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de același fel într-un număr mai mare sau automatizat și, conform circumstanțelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare."

23. Art. 20 din Codul administrativ:
„Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod."

24. Art. 39 din Codul administrativ:
„Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente."

25. Art. 78 alin. (1) din Codul administrativ:
„Procedura administrativă se finalizează prin efectuarea unei operaţiuni administrative sau prin emiterea unui act administrativ individual, respectiv încheierea unui contract administrativ."

26. Art. 165 Cod administrativ prevede :
"(1) Cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției. Daca autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului. (2) Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiției. (3) Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată și fără obligația de a respecta un termen."

27. Art. 208 alin. (1) și (3) Cod administrativ prevede:
"(1) Pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege. (...) (3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual."

28. Art. 189 alin. (1) din Codul administrativ:
„Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ."

29. Art. 209 alin. (1)-(2) Cod administrativ prevede:

”(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. (2) Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.”

30. Art. 191 alin. (1) din Codul administrativ:
„Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.”

31. Art. 206 alin. (1) din Codul administrativ:
„O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare); b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare); c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare); d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ).”

32. Art. 219 alin. (1) din Codul administrativ:
„Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.”

33. Art. 224 din Codul administrativ:
„(1) Examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale; b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată; c) în baza unei acțiuni în realizare, obligă la acțiune, tolerare sau inacțiune, dacă o astfel de pretenție a reclamantului este întemeiată; d) în baza unei acțiuni în

constatare, constată existența sau inexistența unui raport juridic ori nulitatea unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ, dacă raportul juridic există sau, respectiv, nu există ori actul administrativ individual sau contractul administrativ este nul; e) în baza unei acțiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul; f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)–e).”

34. Art. 225 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:
„(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. (2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.”

35. Art. 137 alin. (1) din Codul administrativ:
”În exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.”

36. Art. 16 din Codul administrativ:
”(1) Dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci cînd aplică o dispoziție legală. (2) Exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.”

37. Art. 29 din Codul administrativ:
”(1) Orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. (2) O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. (3) Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.”

38. Art. 41 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998 prevede:
„Începând cu 1 iulie 2019, se stabileşte vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbaţi şi, începând cu 1 iulie 2028, vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei.”

39. Art. 53 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998 prevede:
„Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începând cu 1 ianuarie 1999."

40. Art. 51 alin. (1) și alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 prevede:
„Stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenţei individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit. Modul de confirmare a stagiului de cotizare menţionat la alin.(1) se stabileşte de către Guvern."

41. Art.5 alin.(1) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998 prevede:
„În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive."

42. Art. 50 alin. (1) lit. a) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998 prevede:
„În afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfăşurat următoarele activităţi pînă la 1 ianuarie 1999: a) activitatea în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul şi de durata programului de muncă. La calcularea vechimii în muncă în colhoz din perioada posterioară anului 1965, în cazul în care membrul de colhoz, nemotivat, nu a îndeplinit minimul stabilit, se ia în calcul perioada de prestare efectivă a activităţii."

43. Art.7 alin.(1) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998 prevede:
"Dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale."

44. Pct.68 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017 prevede:
„Stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activităţi care se includ în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizaţiile ierarhic superioare, precum şi de instituţiile de arhivă."

45. Pct. 63 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017 prevede:
„În stagiul de cotizare, pe lîngă perioadele specificate la pct.61 din prezentul Regulament, se includ următoarele activităţi şi perioade realizate pînă la 1 ianuarie 1999:1) activitatea

în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul şi de durata programului de muncă. La calcularea vechimii în muncă în colhoz din perioada posterioară anului 1965, în cazul în care membrul de colhoz, nemotivat, nu a îndeplinit minimul stabilit, se ia în calcul perioada de prestare efectivă a activităţii."

46. Pct. 69 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017 prevede:
„Stagiul de cotizare realizat pînă la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (pînă la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit. În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale."

47. Pct. 70 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017 prevede:
„Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întîi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă."

48. Art.42 alin.(2) Legea cu privire la funcţia publică şi statutul funcționarului public, nr. 158 din 04 iulie 2008, prevede:
„Funcționarul public beneficiază de pensie în condițiile Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat."

49. Pct.1^1 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire şi plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004, prevede:
„Condiţiile de stabilire prevăzute de prezentul Regulament se aplică funcționarilor publici care, la 1 ianuarie 2017, au realizat stagiul de cotizare de 33 de ani bărbaţi şi de 30 de ani femei şi de cel puţin 15 ani în serviciul public, în conformitate cu prevederile capitolelor V şi VI din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare până 1 ianuarie 2017."

50. Pct.2 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire şi plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004, prevede:

„Asiguraţii cu statut de funcţionar public, care îndeplinesc condiţiile prevăzute la punctul 11 , au dreptul la pensie la atingerea vârstei de pensionare prevăzute în tabelul nr. 1 şi confirmarea stagiului de cotizare prevăzut în tabelul nr. 2.”

Cu privire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:

51. Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.
52. Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Daca este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecatorească susceptibilă de recurs.
53. Alin. (2) al aceluiași articol stabilește că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când:

a) există o hotărîre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept;

b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunţat la acţiune sau şi-a retras acţiunea într-un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept sau că între parţi s-a încheiat o tranzacţie de împăcare;

c) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează o acţiune între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept;

d) acţiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209;

e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17;

f) nu sînt întrunite condiţiile prevăzute la art.208;

g) acţiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;

h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerinţelor prevăzute la art.211 alin.(1) şi (2) şi art.212 alin.(1) şi reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanţa de judecată.

54. Dispozițiile legale citate enunță temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ:

I. prezența unui act administrativ individual defavorabil întreprins de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul

dreptului public, comunicat destinatarului ;

II. competența jurisdictională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;

III. respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ;

IV. respectarea procedurii prealabile ;

V. respectarea termenului de înaintare a acțiunii ;

VI. prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

55. Din acțiunea depusă rezultă că reclamantul solicită anularea actelor administrative individuale defavorabile - deciziile CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023, și decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă, precum și obligarea CNAS să emită o nouă decizie privind stabilirea pensiei de funcționar public lui Verdeș Vasile prin care să includă în stagiul total de cotizare perioada de activitate 30.07.1978 – 30.07.1979 și 17.02.1987-19.11.1987, cu recalcularea cuantumului pensiei începând cu 22.09.2023, cu toate majorările și indexările corespunzătoare.

56. La fel, se atestă că reclamantul este destinatarul deciziilor CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023, și decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă și reclamă încălcarea drepturilor sale la stabilirea mărimii pensiei.

57. Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

58. Deciziile CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023, și decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă, în sensul art.10 și 11 Cod administrativ reprezintă acte administrative individuale defavorabile reclamantului.

59. În corespundere cu art.40 al Legi nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Națională de Asigurări Sociale. În caz de dezacord cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ competentă.

60. În acest sens se reține că la 29.01.2024 reclamantul a depus cerere prealabilă

împotriva Deciziei CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023 (f.d. 14-21).

61. Prin decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 cererea prealabilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 12).
62. La 13.03.2024 reclamantul Verdeș Vasile a depus prezenta acțiune în instanța de judecată, deci cu respectarea termenului prevăzut de lege (f.d. 3).
63. Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ revine Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), cererea de chemare în judecată fiind depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.
64. Drept consecință a celor constatate, instanța de judecată reține că acțiunea reclamantului este depusă cu respectarea competenței materiale și jurisdicționale, în termenul prevăzut de lege, fiind contestat un act administrativ al autorității publice competente și are caracter defavorabil reclamantului. Astfel, acțiunea este admisibilă.

În privința temeiniciei acțiunii în contenciosul administrativ instanța de judecată reține următoarele:

65. Actele cauzei atestă că la 25.09.2023 reclamantul Verdeș Vasile s-a adresat către organul teritorial de asigurări sociale cu cerere privind stabilirea pensiei ca funcționar public (f.d. administrativ 2-3).
66. La rândul său, CNAS (oficiul teritorial *****), în baza actelor confirmative, a emis decizia nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 prin care această cerere a fost respinsă, fiind indicat că de dreptul la pensia de funcționar public beneficiază persoanele care au atins vârsta de 62 de ani pentru bărbați și au realizat la 01.01.2017 un stagiu de cotizare de 33 ani, cel puțin 15 ani în serviciul public, însă reclamantul a confirmat un stagiu de cotizare la 01.01.2017 de 28 ani și 3 luni, fapt ce nu permite stabilirea pensiei (f.d. administrativ 1).
67. La 30.11.2023 reclamantul Verdeș Vasile s-a adresat către organul teritorial de asigurări sociale cu o nouă cerere privind stabilirea pensiei ca funcționar public (f.d. administrativ 36).
68. Prin Decizia CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023 această cerere a fost respinsă, fiind indicat că de dreptul la pensia de funcționar public beneficiază persoanele care au atins vârsta de 62 de ani pentru bărbați și au realizat la 01.01.2017 un stagiu de cotizare de 33 ani, cel puțin 15 ani în serviciul public, dar din documentele prezentate reclamantul a confirmat un stagiu de cotizare la 01.01.2017 de 31 ani și 3 luni, fapt ce nu permite stabilirea pensiei (f.d.

administrativ 35).

69. Nefiind de acord cu răspunsul primit, la 29.01.2024 reclamantul a depus o cerere prealabilă la CNAS (f.d. 14-21).
70. Prin decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă autoritatea a explicat reclamantului că în rezultatul verificării documentelor din dosarul personal, s-a constatat că la data de 25.09.2023 și ulterior la 30.11.2023 acesta a depus două cereri la CTAS ***** pentru realizarea dreptului la pensie ca funcționar public. Potrivit materialelor, s-a constatat că la 01.01.2017 reclamantul nu confirmă un stagiu de cotizare necesar de 33 ani, din care motiv cererea sa a fost respinsă. Or, la determinarea stagiului de cotizare nu au fost luate în considerație înscrierile în carnetul de muncă privind activitatea în colhoz, deoarece nu a fost confirmat statutul de membru de colhoz, cât și perioada de prestare efectivă a activității (f.d. 12-13).
71. Dat fiind disonanța dintre poziția reclamantului și cea exprimată de autoritatea pârâtă, primul s-a adresat cu prezenta acţiune în instanţa de judecată în vederea soluționării litigiului iscat.
72. Verificând legalitatea actelor administrative emise, instanța constată că potrivit înscrierilor din carnetul de muncă seria МОЛ nr. 0033429, se atestă că în perioada 30.07.1978 – 30.07.1979 și 17.02.1987-19.11.1987, reclamantul Verdeș Vasile a activat în calitate de colhoznic la Colhozul „*****” din s. *****, r-nul ***** (f.d. administrativ 13).
73. Potrivit confirmării nr. 51 din 24.01.2024, eliberată de primăria s. *****, r-nul ***** se atestă că Verdeș Vasile în perioada anilor 1978 – 1987 a activat în calitate de colhoznic la Colhozul „*****” din s. *****, r-nul *****, venitul pentru perioada respectivă nu poate fi eliberat, deoarece documentele din arhiva primăriei nu s-au păstrat din cauza incendiului din 1994 (f.d. 42).
74. Coroborarea acestor date cu înscrierile din carnetul de muncă relevă existența unui probatoriu convergent, care confirmă nu doar existența raporturilor de muncă, dar și continuitatea acestora pe întreaga perioadă revendicată.
75. Prin urmare, actele menţionate constituie probe în sensul prevăzut de pct.70 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017. Or, cadrul normativ aplicabil nu instituie o ierarhie rigidă a probelor, dar permite valorificarea oricăror înscrisuri care conțin informații pertinente privind activitatea desfășurată, inclusiv în situații în care documentele primare au fost pierdute.
76. Acest fapt ilustrează că autoritatea pârâtă a procedat eronat prin excluderea

perioadei de activitate a reclamantului 30.07.1978 – 30.07.1979 și 17.02.1987-19.11.1987 la Colhozul „*****” din s. *****, r-nul *****, conform înscrierilor din carnetul de muncă seria МОЛ nr. 0033429.

77. Această conduită denotă o interpretare excesiv formalistă a normelor legale, în detrimentul scopului acestora, care este acela de a garanta valorificarea efectivă a stagiului de cotizare realizat.
78. Mai ales că potrivit certificatului nr. 51 din 24.01.2024, eliberat de primăria s. *****, r-nul ***** se atestă că documentele din arhiva primăriei nu s-au păstrat din cauza incendiului din 1994 (f.d. 42).
79. Așadar, poziția CNAS este contrară atât dispozițiilor legale aplicabile, cât și principiilor echității și protecției persoanei asigurate. Autoritatea se limitează la a invoca lipsa documentelor confirmative, deși această situație este determinată de pierderea arhivelor, fapt confirmat oficial de autoritatea publică locală.
80. Prin urmare, instanța reține că autoritatea nu a realizat o evaluare efectivă și completă a probelor administrate, limitându-se la constatarea formală a lipsei unor documente, fără a valorifica mijloacele alternative de probă admise de lege.
81. Așadar, este inadmisibil ca reclamantul să suporte consecințele unei imposibilități obiective de probare, independentă de voința sa, în condițiile în care dreptul la pensie constituie un drept fundamental, iar autoritățile publice au obligația de a asigura realizarea efectivă a acestuia.
82. Interpretarea rigidă promovată de CNAS contravine principiului proporționalității, întrucât sacrifică substanța dreptului în favoarea unor exigențe probatorii imposibil de îndeplinit. Or, aplicarea principiului proporționalității impune realizarea unui just echilibru între cerințele formale ale procedurii și protecția efectivă a drepturilor persoanei, în special în materia asigurărilor sociale.
83. Mai mult, chiar cadrul normativ invocat de CNAS, permite dovedirea stagiului de cotizare prin carnetul de muncă, ceea ce impune autorității obligația de a analiza în mod efectiv toate probele disponibile, inclusiv înscrierile în carnetul de muncă. Refuzul de a valorifica aceste probe echivalează cu o aplicare selectivă și restrictivă a legii, în detrimentul persoanei asigurate.
84. În acest context, instanța subliniază că sarcina probei în procedura administrativă nu poate fi interpretată în mod rigid în detrimentul persoanei, mai ales atunci când imposibilitatea administrării unor probe este determinată de cauze obiective.
85. Instanța reține că, refuzul includerii perioadei respective în stagiul de cotizare reprezintă rezultatul unei aplicări greșite și restrictive a legii, care afectează în mod direct dreptul reclamantului la prestații de asigurări sociale, motiv pentru care argumentele CNAS se impun a fi înlăturate ca neîntemeiate.

86. Prin urmare, instanța concluzionează că actele administrative contestate sunt afectate de o dublă deficiență: pe de o parte, o interpretare eronată a normelor privind probatoriul stagiului de cotizare, iar pe de altă parte, o aplicare disproporționată și formalistă a cerințelor legale, în detrimentul realizării efective a dreptului la pensie.
87. La caz, instanța accentuează că dreptul reclamantului pretins a fi încălcat este un drept constituţional, prevăzut la art. 47 din Constituţia Republicii Moldova şi nu poate fi restricţionat sau limitat, deoarece se aduce atingere atât dreptului de proprietate, cât şi dreptului la asistenţă şi protecţie socială, garantat de Constituţia Republicii Moldova.
88. Chiar dacă dreptul la pensie nu este un drept de sine stătător, consacrat şi apărat de CEDO, grație caracterului patrimonial al prestațiilor sociale, a fost asimilat de către Curte, fapt detaliat supra, unui drept de proprietate (proces denumit „socializare a noțiunii de bunuri”), iar, în consecință, protecția dreptului la pensie oferită de art. 47 din Constituție, este suplimentată cu protecția oferită de art. 46 din Constituție și art. 1 al Protocolului 1 al CEDO. În acest sens, instanța reține că CtEDO a relevat că în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau unei pensii stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea mutatis mutandis Rasmussen v. Polonia, hotărârea din data de 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiţie esenţială pentru ca ingerinţa să fie considerată drept compatibilă cu art.1 din Protocolul nr.1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege şi să servească unui interes public legitim.
89. În atare circumstanţe, pornind de la faptul că statul are obligația de a lua măsuri pentru a asigura un nivel de trai decent, accesul titularului la un „drept dobândit” nu urmează a fi îngrădit. Beneficiarul de pensie urmează în orice moment și fără anumite condiții să beneficieze de resursele financiare prestabilite, care sunt destinate pentru asigurarea mijloacelor de subzistență și a unui nivel de trai decent.
90. Astfel, atingerea adusă dreptului la pensia neîncasată prin nestabilirea corectă a acesteia, poate fi de asemenea calificată ca o încălcare a dreptului la un trai decent. Or, scopul pensiei este acela de a compensa în perioada pasivă a vieții persoanei asigurate contribuțiile vărsate de către acesta la bugetul asigurărilor sociale de stat în temeiul principiului contributivității și de a asigura mijloacele de subzistență a celor care au dobândit acest drept în condițiile legii.
91. În consecință, instanța conchide că sunt întrunite condițiile legale pentru admiterea acțiunii în obligare, întrucât pretenția reclamantului este justificată atât în fapt, cât și în drept.

92. Din aceste considerente, instanța va anula actele administrative individuale defavorabile - deciziile CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023, și decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă și va obliga CNAS să emită o nouă decizie privind stabilirea pensiei de funcționar public lui Verdeș Vasile prin care să includă în stagiul total de cotizare perioada de activitate 30.07.1978 – 30.07.1979 și 17.02.1987-19.11.1987, cu recalcularea cuantumului pensiei începând cu 22.09.2023, cu toate majorările și indexările corespunzătoare.
93. în conformitate cu prevederile art. art. 219, 224-229 Cod administrativ, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Acțiunea în contencios administrativ depusă de Verdeș Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023 și deciziei CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă și obligarea pârâtului de a introduce stagiul de cotizare privind activitatea în colhoz și emiterea deciziei favorabile de stabilire a pensiei de funcționar public începând cu 22.09.2023, se admite integral.

Se anulează actele administrative individuale defavorabile - deciziile CNAS Oficiul Teritorial - ***** nr. 15/2023/12250 din 01.11.2023 și nr. 15/2023/12691 din 28.12.2023, și decizia CNAS nr. 1057 din 12 februarie 2024 emisă în procedura prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să emită o nouă decizie privind stabilirea pensiei de funcționar public lui Verdeș Vasile prin care să includă în stagiul total de cotizare perioada de activitate 30.07.1978 – 30.07.1979 și 17.02.1987-19.11.1987, cu recalcularea cuantumului pensiei începând cu 22.09.2023, cu toate majorările și indexările corespunzătoare.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani).

Președintele ședinței,
Judecător Irina MAXIM